

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р Юлия Захариева

по конкурса, обявен в ДВ, бр. 33 от 07.04.2018 г.

за заемане на академична длъжност доцент по 3.6 Право (Право на ЕС)

с единствен кандидат гл. ас. д-р Иван Стойнев

С заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ РД 38-256 от 25.04.2018 г. съм включена в научно жури по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“. На първо заседание на журито ми е възложена рецензия.

Единствен кандидат в конкурса е главен асистент в Катедра „МП и МО“ на ЮФ на СУ Иван Стойнев. Той е магистър по право в ЮФ на същия университет от 2005 г. Магистър по „Право на ЕС“ в Université Panthéon – Assas Paris II, Франция от 2007 г. През 2011 г. защитава докторска дисертация в същия университет на тема „Влиянието на концентрациите върху изграждането и функционирането на вътрешния енергиен пазар“. От 2013 г. е хоноруван преподавател, а малко след това в резултат на спечелен конкурс през същата година е в щата на катедра „МП и МО“ като главен асистент. Още като студент е бил сътрудник в Комисията по енергетика в 39-то Народно събрание на Република България. От 2013 г. е адвокат по дела в сферата на конкурентното право, енергийното право на ЕС и дружествено право на ЕС. Участвал е в различни национални и международни научни форуми с доклади и публични лекции (14). Работел е в периода 2013 – 2018 г. по 6 проекта.

* * *

В представените ми документи по конкурса няма списък на цялата продукция на кандидата. Тази необходима информация аз намерих в автобиографичната справка и в системата „Авторите“ на СУ. Заглавията са 11 на брой, публикувани след защитата на докторската дисертация в периода 2012 – 2018 г. Общият преглед ясно очертава трайните научни интереси на кандидата главно в областта на конкурентното право на ЕС и енергийната политика на ЕС. Тази линия може да се проследи от темата на докторската дисертация до публикациите му през 2018 г. Такава последователност позволява все по-задълбоченото познаване на изследваната материя, която е сложна, за българската доктрина – нова и е в непрекъснато развитие.

Не е представен списък на продукцията, с която кандидатът участва в конкурса. От авторската справка за приносите и резюметата на публикациите установявам, че това са 7 заглавия: една монография, една студия и 6 статии. От статиите приемам за рецензиране три, защото статията, публикувана в списание „Правен мир“ (април 2017 г.) със заглавие „Дефиниране на понятието „предприятие“ в практиката на СЕС при определяне на персоналният обхват на правилата за защита на конкуренцията“, е част от монографията (глава I, точка 1, с. 25 – 50). Двете публикации, определени като „ръководства“, очевидно са с голяма практико-приложна стойност, но са дело на двама автори и не е представен разделителен протокол. Следователно рецензията включва оценката на:

1. Монографията „Правен режим за защита на конкуренцията в ЕС. Том I. Антикартелно право“ (2018 г.);
2. Студията „Новата архитектура за финансова и икономическа стабилност в Европа“ (2012 г.);
3. Статията в „Съвременно право“, бр. 3, 2012 г. „Ролята на СЕС в контрола за законосъобразност по чл. 263 ДФЕС на актовете на ЕК в изпълнение на Регламент 139/2004“;
4. Статията „Европа в енергийна криза: слабости в енергийната политика на ЕС“, 2017 г., на френски език; и
5. Статията „Понятие за услуги от общ интерес в сектора на енергетиката: мрежови индустрии и публични услуги“ на френски език.

Не съм привърженик на количествения подход. За 5 години академичен стаж на кандидата не можем да очакваме продукция в числа. Посочените заглавия са достатъчни за участие в настоящия конкурс. Не считам за определящ и факта, че дадено изследване е „за първи път“, без да подценявам значението му. За „първи път“ не винаги е гаранция за качество. Не сме забравили, че първата публикация по Право на ЕС с претенции за учебен курс и първия превод на Учредителните договори бяха катастрофа. В авторската справка за приносите кандидатът е използвал над 14 пъти „за първи път“ и всеки анализ е „задълбочен“. Това очевидно е някакво увлечение, присъщо на сравнително по-младите колеги, които не отчитат, че по такъв начин оставят впечатление за непремерена стилистика.

* * *

Монографията „Конкурентно право на ЕС“ е хабилизационният труд на кандидата. Той е в обем 398 страници и е структуриран в три части, като следва логиката на нормативната основа на антикартелното право, чийто анализ е и научно-изследователската задача на кандидата. Едва ли е необходимо да се изтъква актуалността на темата, но трябва да се подчертае нейната сложност. Конкурентното право е нов клон в националното законодателство, чийто основи се полагат в началото на 90-те години на 20 век като една от ключовите реформи в прехода към функционираща пазарна икономика и преодоляването на стереотипите в поведението на икономическите операторите от годините на социалистическото съревнование. Всичко това означава нова тема в доктрината, ново поле в съдебната практика и нова дисциплина в учебния процес. Конкурентното право в европейските интеграционни формации има дълга история и динамично развитие от старта им до наши дни. Това е напълно обяснимо. Ако основната цел на обединението на суверенни държави, какъвто е ЕС, е да трансформират пазарите си във вътрешен, то този мащабен пазар не би могъл да функционира без ясни правила на лоялната конкуренция и без ефективни инструменти за тяхната защита. Оттук е тежестта на конкурентното право в материалното право на ЕС. Стойностни изследвания и публикации в областта на материалното право на ЕС 11 години след членството на България са все още малко. Това е един от дефицитите в учебния процес. Монографията на Иван Стойнев е едно от тези стойности изследвания, а в областта на конкурентното право и първото като обхват, качество на анализа и завършеност на изследователската задача.

Както вече споменах задачата е сложна и комплексна, най-малко поради ярката специфика на политиката на защита на конкуренцията в ЕС. Тя е в 5-те области на изключителната компетентност на ЕС. В институционен план това е сфера на решаваща роля на ЕК, която може да се сравнява с нейния почти монопол върху законодателната инициатива. По линия на нормотворческия процес вторичните норми по чл. 101 от ДФЕС се създават не по обикновената, а по една от специалните законодателни процедури – от Съвета по предложение на ЕК след консултации с ЕП (чл. 103). Същият текст определя и предназначението на тези норми, сред което е и да определят отношението на националните законодателства към разпоредбите на антикартелното право. Кандидатът отлично познава тази специфика и в частност - органичната връзка между първичното право, вторичното право и практиката на СЕС, които са в основата на правната система на ЕС с релефно ясно проявление именно в областта на конкурентното право.

Цялото изследване на Иван Стойнев, всичките 398 страници са изградени върху един текст от ДФЕС – чл. 101 с неговите три алинеи. Проблемът е, че зад всяка дума, понятие или изречение в този сравнително кратък текст стоят впечатляващ брой регламенти, директиви, решения на ЕК и решения на СЕС. Проучването и обобщаването на всичко това, както и познаването и коректното позоваване на наличната специализирана литература (84 заглавия на френски и английски езици) са в основата на успеха на кандидата. На ясен и достъпен език той представя всички критерии, формиращи понятието „предприятие“; „дешифрира“ израза в параграф първи на чл. 101 „засягане на търговията“ между държавите членки. Обобщава всички забрани по същия текст, извежда и аргументите за индивидуално и групово освобождаване от тези забрани. Като че ли с най-голяма тежест е част трета на монографията, посветена на споразуменията между икономическите оператори, които целят или водят до ограничаване или нарушаване на конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. В част втора авторът е извел спецификата на различните проявления на забраненото съгласуване на поведението на предприятията и разликите между споразумения, съгласувани практики и решения на сдружения на предприятия. За нито едно от тях няма легална дефиниция в Учредителните договори и тези специфики са изведени от практиката на СЕС. Част трета прави панорамен преглед на всички споразумения, попадащи под забраната на чл. 101 и на възможните дерогации, чрез които дадени споразумения могат да избегнат риска да бъдат обявени за нищожни.

Организацията и съдържанието на текста на монографията правят значима нейната практико-приложна стойност. Това наистина е чакана публикация, която дава отговори на конкретни въпроси, информира и образова.

Студията „Новата архитектура за финансова и икономическа стабилност в Европа“ (2012 г.) е една от първите публикации на кандидата след защитата на докторската дисертация. Посветена е на остро актуални проблеми за периода, когато бяха необходими бързи реакции след тежката финансова криза в еврозоната. Тестът, организиран в две части, проследява изграждането на временен механизъм за финансова стабилност чрез Европейския фонд за финансова стабилност и Европейския механизъм за финансово стабилизиране и на постоянния механизъм от 2012 г. с подписването на Договор за създаване на европейски механизъм за стабилност и Договор за стабилност, координация и управление на ИПС. Представена е и процедурата за опростено изменение на Учредителните договори, какъвто е случаят с чл. 136 на ДФЕС. Темата

повдига сложни въпроси в теоретичен план относно спецификата на тези договори, които не са форми на засилено сътрудничество, въпреки че ангажират определена група държави – в случая страните от еврозоната. Но те не са и интегрална част от правото на ЕС. Тази практика да се решават сложни въпроси извън механизмите на първичното и вторичното право очевидно е проява на принципа на флексибилност. Тя обаче поставя редица проблеми, свързани с компетентността на ЕС и ролята на институциите. В рамките на 29 страници едва ли може да се очаква задълбочен отговор на тези проблеми, които могат да бъдат тема на самостоятелно монографично изследване.

Статиите на френски език „Европа в енергийната криза: слабости в енергийната политика на ЕС“ и „Понятието за услуги от общ интерес в сектора на енергетиката: мрежови индустрии и публични услуги“ са във второто направление на научните интереси на кандидата, но първо по време, тъй като водят началото си от докторската теза и го формират като един от не толкова многото експерти в тази сложна проблематика. Статията в списание „Съвременно право“ „Ролята на СЕС в контрола за законосъобразност по чл. 263 ДФЕС на актовете на Комисията, приети в изпълнение на Регламент 139/2004 г.“ кореспондира с изследванията на кандидата в областта на конкурентното право и на докторската теза и е посветена на конкретна тема, която отразява измененията на чл. 263 след ревизията от Лисабон, полемиката във връзка с правния интерес при оспорването на актовете на ЕК пред Съда за разрешаването или забраната на дадена концентрация на пазара.

* * *

Настоящият конкурс е за заемането на академичната длъжност „доцент“, което предполага и оценка на преподавателската дейност на кандидата. Иван Стойнев вече е натрупал опит като университетски преподавател. Води семинарни упражнения по Право на ЕС в ЮФ на СУ в специалност „Право“ и в специалност „Международни отношения“. Възложени са му лекционни курсове в ГГФ на СУ по Право на ЕС, както и в международната магистърска програма „Право на ЕС“, в която е ангажиран с лекции по Вътрешен пазар, Енергийна политика на ЕС и Правен режим на конкуренцията в ЕС. Научен ръководител е на 15 дипломни работи на френски език по линия на международната магистърска програма и на студентски отбори за участие в международни състезания от 2013 до 2018 г. Отзивите за неговата работа са отлични,

което означава, че той може да поеме с успех отговорностите на новата си позиция в академичния състав.

В заключение: хабилитационният труд на Иван Стойнев, цялата му научна продукция и преподавателската му дейност отговарят на университетските и национални нормативни изисквания, което ми дава основания да предложа на научното жури да се обединим в решението си до ФС на ЮФ на СУ гл. ас. д-р Иван Стойнев да бъде избран и назначен на академична длъжност „доцент“.

София,

Рецензент:

2.08.2018 г.

доц. д-р Юлия Захариева